Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou décidéiert.

Dann huele mer elo de Projet de loi 5140.

Lecture du texte du projet de loi 5140 (par M. Jean Spautz)

Den Article unique ass gelies an ugeholl.

Mir stëmmen also of iwwert d'NATO-Mitgliedschaft vu Rumänien.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 5140 et dispense du second vote constitutionnel

Déi dofir si stëmme mat Jo, déi dergéint si mat Neen, oder si enthale sech.

De Projet de loi ass eestëmmeg ugeholl mat 58 Jo-Stëmmen.

Ont voté oui: Mme Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mme Marie-Josée Frank, MM. Marcel Glesener, Jean-Marie Halsdorf, Norbert Haupert, Nico Loes, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Mme Ferny Nicklaus-Faber, MM. Patrick Santer, Marcel Sauber, Marco Schank, Jean Spautz, Mme Nelly Stein, MM. Nicolas Strotz, Fred Sunnen, Lucien Weiler et Claude Wiseler;

Mme Simone Beissel, MM. Jeannot Belling (par M. Xavier Bettel), Xavier Bettel, Niki Bettendorf, Emile Calmes, Mme Agny Durdu, MM. Gusty Graas, Paul Helminger (par Mme Simone Beissel), Alexandre Krieps (par M. Théo Stendebach), Claude Meisch, Mme Maggy Nagel, MM. Jean-Paul Rippinger, Marco Schroell (par M. Claude Meisch), John Schummer et Théo Stendebach;

MM. Jean Asselborn, Alex Bodry, Mme Mady Delvaux-Stehres, M. Mars Di Bartolomeo, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot (par M. Alex Bodry), Jean-Pierre Klein, Jeannot Krecké, Lucien Lux, Mme Lydia Mutsch, MM. Jos Scheuer (par M. Jeannot Krecké), Georges Wohlfart et Marc Zanussi;

MM. Jean Colombera, Gast Gibéryen (par M. Robert Mehlen), Jacques-Yves Henckes (par M. Aly Jaerling), Aly Jaerling, Jean-Pierre Koepp et Robert Mehlen;

MM. François Bausch, Robert - Garcia, Camille Gira, Jean Huss (par M. Robert Garcia) et Mme Renée Wagener (par M. François Bausch).

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou décidéiert.

Da komme mer zum Projet de loi 5141.

Lecture du texte du projet de loi 5141 (par M. Jean Spautz)

Den Article unique ass gelies an ugeholl.

Mir stëmmen also of iwwert d'NATO-Mitgliedschaft vun der Slowakei.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 5141 et dispense du second vote constitutionnel

Déi dofir si stëmme mat Jo, déi dergéint si mat Neen, oder si enthale sech.

De Projet de loi ass eestëmmeg ugeholl mat 58 Jo-Stëmmen.

Ont voté oui: Mme Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mme Marie-Josée Frank, MM. Marcel Glesener, Jean-Marie Halsdorf, Norbert Haupert, Nico Loes, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Mme Ferny Nicklaus-Faber, MM. Patrick Santer, Marcel Sauber, Marco Schank, Jean Spautz, Mme Nelly Stein, MM. Nicolas Strotz, Fred Sunnen, Lucien Weiler et Claude Wiseler;

Mme Simone Beissel, MM. Jeannot Belling (par M. Xavier Bettel), Xavier Bettel, Niki Bettendorf, Emile Calmes, Mme Agny Durdu, MM. Gusty Graas, Paul Helminger (par M. Gusty Graas), Alexandre Krieps (par M. Niki Bettendorf), Claude Meisch, Mme Maggy Nagel, MM. Jean-Paul Rippinger, Marco Schroell (par M. Théo Stendebach), John Schummer et Théo Stendebach;

MM. Jean Asselborn, Alex Bodry, Mme Mady Delvaux-Stehres, M. Mars Di Bartolomeo, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot (par M. Jean Asselborn), Jean-Pierre Klein, Jeannot Krecké, Lucien Lux, Mme Lydia Mutsch, MM. Jos Scheuer (par M. Marc Zanussi), Georges Wohlfart et Marc Zanussi;

MM. Jean Colombera, Gast Gibéryen (par M. Robert Mehlen), Jacques-Yves Henckes (par M. Aly Jaerling), Aly Jaerling, Jean-Pierre Koepp et Robert Mehlen;

MM. François Bausch, Robert Garcia, Camille Gira, Jean Huss (par M. Robert Garcia) et Mme Renée Wagener (par M. François Bausch).

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou décidéiert.

D'Ofstëmmen iwwert d'NATO-Mitgliedschaft vu Slowenien fänkt un.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 5142 et dispense du second vote constitutionnel

Déi derfir si stëmme mat Jo, déi dergéint si mat Neen, oder si enthale sech.

De Projet de loi ass mat 58 Jo-Stëmmen ugeholl.

Ont voté oui: Mme Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mme Marie-Josée Frank, MM. Marcel Glesener, Jean-Marie Halsdorf, Norbert Haupert, Nico Loes, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Mme Ferny Nicklaus-Faber, MM. Patrick Santer, Marcel Sauber, Marco Schank, Jean Spautz, Mme Nelly Stein, MM. Nicolas Strotz, Fred Sunnen, Lucien Weiler et Claude Wiseler;

Mme Simone Beissel, MM. Jeannot Belling (par M. Xavier Bettel), Xavier Bettel, Niki Bettendorf, Emile Calmes, Mme Agny Durdu, MM. Gusty Graas, Paul Helminger (par M. Jean-Paul Rippinger), Alexandre Krieps (par M. John Schummer), Claude Meisch, Mme Maggy Nagel, MM. Jean-Paul Rippinger, Marco Schroell (par Mme Simone Beissel), John Schummer et Théo Stendebach;

MM. Jean Asselborn, Alex Bodry, Mme Mady Delvaux-Stehres, M. Mars Di Bartolomeo, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot (par M. Marc Zanussi), Jean-Pierre Klein, Jeannot Krecké, Lucien Lux, Mme Lydia Mutsch, MM. Jos Scheuer (par M. Mars Di Bartolomeo), Georges Wohlfart et Marc Zanussi;

MM. Jean Colombera, Gast Gibéryen (par M. Robert Mehlen), Jacques-Yves Henckes (par M. Aly Jaerling), Aly Jaerling, Jean-Pierre Koepp et Robert Mehlen;

MM. François Bausch, Robert Garcia, Camille Gira, Jean Huss (par M. Robert Garcia) et Mme Renée Wagener (par M. François Bausch).

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou décidéiert.

Mir kommen zum nächste Punkt vun eisem Ordre du jour, d'Diskussioun vum Projet de loi 4929 iwwert d'Kläranlagen.

D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. Et si schonn ageschriwwen: déi Häre Loes, Wohlfart, Calmes, Koepp, Gira a Graas. D'Wuert huet de Rapporteur vum Projet de loi, den honorablen Här Marco Schank.

2. 4929 - Projet de loi autorisant l'Etat à participer au financement des travaux nécessaires à l'évacuation et à l'épuration des eaux usées générées par les localités regroupées autour du lac de la Haute-Sûre

Rapport de la Commission des Affaires intérieures

M. Marco Schank *(CSV), rapporteur.-* Här President, Dir Dammen an Dir Hären, den 20. Mäerz 2002 huet de Minister vum Intérieur de Projet de loi 4929 déposéiert. Den éischten Avis vum Statsrot koum de 4. Juni datselwecht Joer. Nodeem eis Kommissioun dëse Projet examinéiert hat, huet missen een Amendement nogereecht ginn, well de Projet op verschiddene Punkten ofgeännert gouf, respektiv der Käschtenevolutioun huet misse Rechnung gedroe ginn. Den 1. Juni dëst Joer ass dëse Projet an der Intérieurskommissioun eestëmmeg guttgeheescht ginn.

Den Objet vun dësem Projet ass d'Sanéiere vum Ofwaasser aus der Regioun an den Uertschafte ronderëm de Stauséi vun der Öewersauer, dat Ganzt mat engem Réseau vu Kollekteren an enger grousser performanter Kläranlag am Heischtergronn.

Firwat ass dësen zesummenhängende Projet esou wichteg? Ganz einfach, well mer hei an enger Regioun sinn, an där sech dee wichtegsten Drénkwaasserréservoir vu Lëtzebuerg befënnt.

Ech erënnere kuerz drun, datt duerch de Bau vum Barrage vun Esch-Sauer Enn de 50er Joren d'Viraussetzung geschafe gouf, fir eng grouss Sécherheet a puncto stänneg Verfügbarkeet vun Drénkwaasser zu Lëtzebuerg ze garantéieren, et ass also e Séi entstane mat engem Faassungsverméige vu knapps 60.000.000 m^3 Waasserinhalt.

Nieft der Drénkwaasserproduktioun huet de Séi natierlech nach aner Funktiounen, wéi d'Reguléiere vun der Sauer am Zesummenhang mam Héichwaasser, d'Produktioun vu Stroum, oder de Séi haut als e ganz wichtege Créneau als Fräizäitgebitt an enger touristescher Regioun, mä dat ass net de Sujet vun haut de Mëtteg.

Vläicht kuerz e Wuert zum SEBES - eis Drénkwaasseropbereedungsanlag, de Syndikat vun Esch-Sauer -, deen a Spëtzemomenter 80.000 m^3 Drénkwaasser pro Dag produzéiert, maximal esouguer bis op 120.000 m^3 kann eropgoen. Ronn 45.000.000 m^3 Drénkwaasser ginn all Joer zu Lëtzebuerg konsuméiert. Dovu kommen normal circa 14 bis 15 Millioune m^3 vum SEBES am Summer, also een Drëttel vum ganze Konsum zu Lëtzebuerg. Am Summer kann déi Produktioun esouguer op d'Halschent, an nach méi wéi d'Halschent vis-à-vis vun där grousser nationaler Demande eropgoen.

Natierlech ass an deene leschten 30 Joer d'Konzentratioun vu Stickstoff a Phosphor, also vun Nitrat am Waasser stänneg eropgaangen. Déi lescht puer Joer stellt een éischter eng Stagnatioun fest, obwuel ganz grouss Schwankunge sinn am Laf vun de Méint, vun de Joren. Zum Beispill d'lescht Joer, hunn ech mer soe gelooss, ware Schwankungen tëschent 11 a 25 mg Nitrat pro Liter.

Ech wëll am Kontext vum Schutz vun enger sensibeler Regioun, also opgrond vun där nationaler Drénkwaasseropbereedung, op dëser Plaz op déi offiziell Créatioun vum Naturpark Öewersauer 1999 hiweisen. Als Instrument vun der Landesplanung, an och als Motor vu regionaler Entwécklung, huet den Naturpark ganz kloer Objektiver am Kontext konkreten Ëmwelt-, Natur- a Waasserschutz.

Duerch den Naturpark sinn natierlech och eng Partie landwirtschaftlech an touristesch Projeten entstanen, wéi och Produiten, déi no ekologesche Kritäre konzipéiert ginn, wat um Terrain ënner anerem konkrete Waasserschutz bedeit.

A well mer scho beim Gemengesyndikat vum Naturpark sinn, wëll ech drun erënneren a mäi Kolleeg Nico Loes wäert dat méi detailléiert soen, datt et eis Gemengen douewe waren, déi sech ëmmer erëm staark gemaach hu fir méiglechst séier zu engem zesummenhängenden Assainissement an der Stauséiregioun ze kommen.

An deem Kontext wollt ech och drop hiweisen, datt dëse Projet net nëmmen ee Méi u Waasserschutz um Stauséi bedeit, an och net nëmmen eng lokal Mesure sanitaire duerstellt. Dëse Projet huet ganz däitlech eng national Bedeitung, eben duerch deen, wéi ech scho gesot hunn, nationalen Drénkwaasserréservoir um Stauséi, deen, wa mer en net hätten, eigentlech séier misste schafen, a wa mer en net hätten, wier et vläicht haut immens schwéier fir en nach eng Kéier ze kréien.

Natierlech sinn tëschent 1961 an haut och eng ganz Partie vu Kläranlagen entstanen. Et ass net, wéi wa mer keng Kläranlagen an där Regioun hätten, well net manner wéi néng biologesch Kläranlage sinn an där Zäit gebaut ginn, plus déi grenziwwerschreidend Anlag vu Roumicht-Maartel, déi 85% vun der Charge polluante, déi aus der Belsch kënnt, traitéiert.

D'Iddi fir d'Ofwaasser vun den Uertschafte ronderëm de Séi an enger eenzeger Kläranlag zesummenzeféieren ass scho bei enger Etüd 1976 entstanen, déi berühmt Etüd Hollinger. Wéi de Séi Enn den 80er, Ufanks den 90er Joren eidel gemaach gouf, ass sech un déi Iddi erënnert ginn, fir dann och drop zréckzekommen, an no an no sinn eng 20 potentiell Siten analyséiert gi fir d'Kläranlag selwer, fir sech dann definitiv op e Standuert am Heischtergronn ze eenegen, ee Standuert wou ech mengen, datt den estheteschen an och ekologeschen Impakt op d'Landschaft an d'Natur esou kleng wéi méiglech ka gehale ginn.

D'Ofwaasser gëtt also ronderëm de Séi gesammelt a gëtt duerno iwwer e Kollekterréseau an eng performant Kläranlag transportéiert. Dëse System brëngt natierlech mat sech, datt eng Partie vun Iwwerlafbecke musse gebaut ginn, fir eng Pollutioun vum Séi, wann elo vill Ree fält, bei engem Wieder zum Beispill, ze évitéieren.

Déi wichtegst Atoutë vun dëser Formule vun enger grousser Kläranlag si keng Leitungen duerch de Séi selwer. Déi Séileitung, déi am Ufank geplangt war, brauch net gebaut ze ginn, wat méi Sécuritéit bedeit. Déi direkt Evakuatioun vum Ofwaasser ausserhalb vum Bassin versant gëtt doduerch méiglech, manner Pompelstatiounen a méi Conduites gravitaires, déi manner ufälleg sinn, den Assainissement vu méiglechst villen Uertschafte ronderëm de Séi, an d'Méiglechkeet de Projet an Etappen ze realiséieren.

Insgesamt läit d'Spëtzt vun der Charge polluante bei 12.000 Einwohner-Gleichwerten. D'Kläranlag selwer gëtt eng ganz performant Ariichtung mat Equipementer fir eng effikass Dénitrificatioun, eng biologesch a chemesch Phospatfällung, an och enger Desinfektioun mat UV-Strahlen.

D'Käschte fir d'Kläranlag belafe sech op ronn 14 Milliounen Euro. Interessant ass nach vläicht ze soen, datt déi wichtegst Unitéiten am Circuit vun där Kläranlag duebel ausgeluecht sinn. Dat ass wichteg wann en Accident eventuell géing geschéien, datt keng Pollutioun an d'Sauer iwwergeet, een Ëmstand deen d'Fëscher aus deem Eck wäert interesséieren.

De Réseau vu Kollektere concernéiert net manner wéi aacht Gemengen: Bauschelt, Esch-Sauer, Géisdref, Heischent, d'Stauséigemeng, Néngsen, Wal a Rammerech. Net manner wéi 32 Lokalitéiten a Sitë si betraff mat ëmmerhi 56 Kilometer Ofwaasserleitungen, déi gebaut ginn. Derbäi kommen dann nach 25 Pompelstatiounen an 20 Bassins d'orage. Dee ganze Réseau gëtt iwweregens a fënnef Tronçonen opgedeelt a soll ronn 32 Milliounen Euro kaschten.

D'Envergure vun den Aarbechten ass ëmmerhin esou grouss, datt ronn zéng Joer virgesi goufe fir de Projet definitiv ze finaliséieren. Ech weisen awer drop hin, datt am Ufank déi gréissten Investissementer wäerte geschéien, fir datt d'Aarbechten um Kollekter an un der Kläranlag gläichzäiteg sollen ulafen.

Ech wollt dann och nach soen, datt d'Kollekteraarbechte vun der Rive Sud an der Rive Nord vun enger staatlecher Hëllef vun 100% profitéiere wäerten, respektiv d'Bassins d'orage vu Kauneref a Bitscht, d'Kollektere vu Kéiber, Heischent, Boukels an Nacher zu 90% subsidiéiert ginn.

A wa mer scho vu Sue schwätzen, wëll ech nach drop hiweisen, datt dëse Projet ursprünglech mat 46 Milliounen Euro veranschlaagt war, an duerch en Amendement vum 9. Abrëll dëst Joer ass dës Estimatioun awer op 59 Milliounen Euro eropgesat ginn.

Vereenzelt Kriticke sinn dann opgetaucht, well de Site vun der Kläranlag am Heischtergronn, an enger Regioun vun Natur-2000-Gebidder géif leien. D'Kommissioun huet awer gemengt, datt grad duerch dës performant Kläranlag eent vun de prioritären Ziler vun där Direktiv, nämlech d'Verbesserung vun der Waasserqualitéit erreecht gëtt.

Ee Punkt, deen ech och nach kuerz wollt sträifen, ass deen, datt ee groussen Deel vun der Charge polluante, déi mer am Stauséi erëmfannen, aus der Belsch kënnt, well de gréissten Deel vum Bassin versant vun der Sauer, vum Stauséi aus gekuckt, nämlech 61%, sech op belschem Territoire befënnt. An dësem Kontext hunn ech jo schonns déi grenziwwerschreidend Kläranlag zu Maartel ernimmt. Eng aner interessant Initiativ ass déi vun engem Interreg-Projet vun deem nei geschafene Parc naturel Haute-Sûre Forêt d'Anlier mat dem Naturpark vun der Öewersauer zesummen, deen do gemeinsam realiséiert gëtt. An deem Projet gëtt probéiert déi belsch Gemengen ze sensibiliséieren, zesumme mat hirer Regioun verstäerkt Ofwaasser ze sanéieren. Iwwer 40% vun den Haiser sinn iwwregens op där Säit nach mat Fosses septiques équipéiert.

Op der Lëtzebuerger Säit entsteet e Projet EauTomobile, also e Waassermobil, e Projet, dee geduecht ass fir Sensibiliséierung ze maache bei de Leit dobaussen, bei Schoulklassen, bei jonke Leit awer och bei Touristen.

Här President, op dëse Projet ass laang gewaart gi vun de Gemengen aus der Stauséiregioun. Mäi Merci geet un déi Responsabel vun dem Waasserwirtschaftsamt, vum Ministère, och u meng Kolleeginnen a Kolleegen aus der Intérieurskommissioun a virun allem och un déi Verantwortlech vum SIDEN. De SIDEN figuréiert als Maître d'ouvrage a wäert spéider dësen ambitiéise Projet géréieren.

Deemno géif ech d'Chamber bieden, dësem wichtege Projet fir d'Stauséiregioun zouzestëmmen. Ech soen lech merci.

Plusieurs voix.- Très bien.

M. le Président.- Als éischte Riedner ass den Här Nico Loes agedroen. Den Här Loes huet d'Wuert.

Discussion générale

M. Nico Loes *(CSV)*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, fir d'éischt wéilt ech dem Rapporteur merci soe fir säi schrëftlechen an och säi mëndleche Rapport zu dësem Gesetzesprojet.

Och wann dëse Projet iwwert d'Sanéierung vum Stauséi vun Esch-Sauer d'lescht Joer am Mäerz hei an der Chamber déposéiert ginn ass, esou huet en awer scho seng Originen am Joer 1976, wou fir d'éischt iwwer eng zentral Kläranlag ënnert der Staumauer diskutéiert ginn ass. Mä wéi bei all gréisserem Projet huet et deemno Jorzéngte gedauert bis mer dann elo endlech iwwert dësen esou wichtege Projet kënnen ofstëmmen.

Och wëll ech hei ënnersträichen, datt dëse Projet net nëmmen eng lokal oder regional Bedeitung huet, mä eng imminent national Importenz, geet et dach drëm eisen nationalen Drénkwaasserreservoir ze schützen. De Stauséi vun Esch-Sauer ass eng sou genannt Mehrzwecktalsperre mat folgende Funktiounen:

Éischtens d'Produktioun vun Drénkwaasser duerch de SEBES, mat enger Produktiounskapassitéit vun 30.000 bis 80.000 m^3 den Dag, wat an de Summerméint bal zwee Drëttel vum Waasserverbrauch vum Land ausmécht. Zweetens d'Produktioun vu Spëtzestroum. Drëttens d'Offlossregulëierung vun der Sauer a véiertens Fräizäitaktivitéiten um Waasser. All dës Funktioune beweise wéi wichteg de Stauséi fir eist Land ass, an dat virun allem am Kontext vun der Drénkwaasseropbereedung.

Et ass a mengen Aen dofir ëmsou méi erstaunlech, datt mer grad a puncto Waasserrengegung ëm de Stau esou eng laang Zäit gebraucht hu bis mer dat hei zustane kritt hunn.

Et ass awer richteg, datt am Joer 1964 zu Ënsber, Léifreg a Béiwen dräi biologesch Kläranlage gebaut goufen an duerno nach eng Kéier sechs weider Statiounen. Dofir ass et och vu grousser Wichtegkeet fir d'Stauséiregioun an och fir den Norde vum Land, datt 1994 mat dem Ofwaassersyndikat SIDEN nei Impulser an domat och neien Driff an d'Ofwaassersanéierung vum Norde koum.

Här President, Dir Dammen, Dir Hären, op déi technesch Aspekter vum Projet wëll ech elo net méi hei agoen. Déi goufen in extenso vum Rapporteur ernimmt. Ech bréngen awer den Accord vu menger Fraktioun, an ech selwer, grad esou wéi meng Fraktiounskolleegen, sinn iwwerzeegt, datt dëst e ganz wichtege Projet ass, deen esou séier wéi méiglech muss realiséiert ginn.

Ech hu mech awer an deene leschten Deeg e bësse méi intensiv mam Projet ausernee gesat, well et jo och am Intérêt vun de Gemenge ronderëm de Séi ass, wou dann och meng eege Gemeng dovu concernéiert ass. Dofir erlaabt mer e puer Bemierkungen ze maachen, déi mir wichteg schéngen, fir datt ee se soll ernimmen.

De Projet, dee mer haut hei virleien hunn, ass net deen, deen de Bauhär am Fong geholl, de SIDEN, ausgeschafft hat an deen och vun de Gemengen esou approuvéiert gi war, mä et sinn eng Partie Infrastrukturen an Investissementer vum initiale Projet gestrach ginn, op déi ech nach wollt agoen. Ech mengen, no dëser Phas ass och net méi mam SIDEN doriwwer Récksprooch geholl ginn.

Déi reell Käschte vum genehmegte Projet vun de Gemengen hu sech op 64,9 Millioune belaf. Dat ware 45,4 Millioune fir d'Leitungsnetz an 19,5 Millioune fir d'Kläranlag. Deen errechenten Undeel vum Stat huet sech dobäi op 61,3 Milliounen Euro an de Gemengenundeel op 3,6 Milliounen Euro belaf. Deen Dossier, dee mer an der Chamber elo virgeluecht kruten, dee beleeft sech op 62,3 Milliounen, dovu 44,5 Millioune fir d'Leitungen a 17,7 Millioune fir d'Kläranlag. Deen am Gesetz virgesinnene Bäitrag vum errechenten Undeel vum Stat, dat heescht d'Leitungen an d'Kläranlag, beleeft sech op 42,7 + 16,2 = 59 Milliounen Euro. De Reschtbetrag fir d'Gemengen ass deemno dann nach 3,3 Milliounen, an zwar 1,7 Millioune fir de Réseau an ongeféier 1,5 Millioune fir d'Kläranlag.

Wann een dat awer elo mat deem éischte Projet vergläicht, deen eragereecht gi war, dann ass d'Differenz 64,9 minus déi 59, da bleiwe 5,9 Millioune fir d'Gemengen an net 3,3 Milliounen Euro. Dat bedeit an deem Fall, datt dann eng Steigerung vu 65% op eis zoukënnt an do feelen dann déi 2,5 Milliounen Euro, wann déi herno senger Liewen nach eng Kéier musse gebaut ginn. Dat bedeit dann awer erëm eng Mehrausgab fir déi 2.800 Awunner, déi do wunnen, an dat mécht bal 900 Euro op de Kapp aus. Dat si 36.000 al Frangen.

Ech si mer och bewosst, datt et a kengem Land esou eng grouss Participatioun vum Stat gëtt, dat heescht, datt se néierens esou héich ass wéi hei, mä well d'Haut engem méi no ass wéi d'Hiem wollt ech awer dofir plädéieren, datt dee Projet hei vläicht eng Kéier soll iwwerkuckt ginn an eis Regioun och da vläicht richteg a gerecht behandelt gi soll.

Deemno muss een och kucken, nach eng Kéier mat dem SIDEN zesummen, wéi eng déi verschidde Poste sinn, déi aus dem initiale Projet gestrach goufen, a wat fir en indirekten Impakt si herno op den Devis hunn an domat op de Montant vun der Statsbedeelegung.

Här President, Dir Dammen, Dir Hären, ouni wëllen an den Detail ze goen, wollt ech awer e puer Beispiller opzielen, wéi den initiale Projet reduzéiert ginn ass. Déi automatesch Steierung an d'Miessgeräter vun der Anlag, déi d'Garantie fir dee beschtméigleche Rendement vun der Waasserrengegung bréngen an en intelligente Lien tëschent deem 56 Kilometer laange Sammelnetz mat senge 25 Pompelstatiounen an 20 Reebecken duerchstellen, goufe gestrach. D'Valeur heivun ass ëmmerhin 100.000 Euro.

D'Fotovoltaik, déi am Summer sollt dozou dénge fir d'stroumträchteg UV-Entkeimung - déi éischt iwwregens hei am Land - ëmweltgerecht ze bedreiwen, an an deem Sënn vun der Regierung hirer Energie- an Ëmweltpolitik nohalteg ageplangt gi war, ass och gestrach ginn an ech kann dat och net esou akzeptéieren, well déi héich Stroumkäschte vun der drëtter Rengegungsstuf, déi nëmmen duerch d'Presenz vun der SEBES-Drénkwaasserproduktioun verursaacht ginn, gi voll zu Laaschte vun deene puer Gemenge ronderëm de Stau. Bei dësem Poste sinn 290.000 Euro gestrach ginn.

Datselwecht geschitt mat dem Geschir, wat fir d'Bedreiwen an den Ënnerhalt vun der Kläranlag noutwendeg ass. Bei anere Projete goufe bis elo ëmmer déi éischt Equipementer matgeliwwert, well ouni de richtegen Equipement muss ee sech d'Fro stellen, ob déi kriddelech an deier Installatioune ronderëm de Stauséi fachgerecht kënnen ënnerhale ginn.

Dann ass och nach de Volet vun der Dokumentatioun an Öffentlechkeetsaarbecht, deen an engem éischte Projet virgesi war, erausgeholl ginn. Menger Meenung no ass et awer och äusserst wichteg, datt mir am Kader vun enger geziilter Ëmwelt- a Waasserschutzpolitik nei Weeër ginn. Dat gëllt och fir de SEBES, dee sech menger Meenung no méi ëm e preventive Waasserschutz misst këmmeren. Wann ee gesäit wéi vill Oppositioun aus Informatiounsmangel bis elo géint dëse Projet komm ass, da schéngt et mir awer wichteg, datt mir de Public iwwer esou liewenswichteg Projete mussen informéieren an och dofir musse sensibiliséieren.

Zousätzlech Studie vun der Kläranlag, déi vun de Statsservicer gefrot goufen, sollte wéi ofgemaach zu 100% vum Stat iwwerholl ginn, wat awer och net de Fall ass.

Am Verglach mat der Kläranlag vu Maartel, déi jo virun allem och wéinst dem Stauséi gebaut ginn ass, huet sech de Stat verpflicht déi zousätzlech Onkäschten, déi souwuel duerch de Bau wéi duerch d'Bedreiwe vun der Phosphatéliminatioun entstinn, komplett - also zu 100% - ze iwwerhuelen.

Am Heischtergronn iwwerhëlt de Stat 90% vun de Baukäschten an 0% vun de Fonctionnementskäschten. A mengen Aen ass dat ongerecht, wann ee bedenkt, datt d'Bedreiwe vun där super Kläranlag am Heischtergronn nëmme wéinst dem Stauséi iwwerproportional héich Fonctionnementskäschten huet. Well de Stat hei net participéiert, ginn och déi méi héich Onkäschte voll zu Laaschte vun de Stauséigemengen.

Ech denken, datt mir d'accord sinn, datt een dat esou net kann akzeptéieren, an datt mir ronderëm de Stauséi dës Käschten net eleng kënnen droen, fir datt de Rescht vum Land gutt a wa méiglech och nach bëllegt Drénkwaasser kritt.

Hei muss de Stat sech un de Betribskäschte vun der Stauséiofwaasserrengegung bedeelegen an zwar an där Proportioun, déi iwwert eng normal Kläranlag erausgeet. Wat zu Maartel méiglech ass, misst jo och am Heischtergronn goen.

Och muss ee bemierken, datt ronn zwee Drëttel vum Anzugsgebitt vum Stauséi an der Belsch leien. Zënter 1961 besti Schutzzonen, déi d'Aktivitéiten an an um Stauséi regelen. An dësem Kontext wollt ech och erënneren, datt dofir verschidde Gemengen an hiren Dierfer e Baustopp octroyéiert kruten. Wéi zum Beispill Ënsber, Léifreg, Béiwen. Deemno kann et net sinn, datt grad just dës Gemengen elo erëm eng Kéier déi zousätzlech Betribskäschte vun där neier Kläranlag voll mussen droen.

Ech wollt nach ënnersträichen, datt et mir an eis net egal ass, ob mir eis eiser Verantwortung entzéien oder net, wat d'Ofwaasserrengegung ubelaangt. Als deemolege President vum SICOPAN hat ech selwer op d'Wichtegkeet vun dëser Aufgab higewisen an hat zesumme mat de Responsabele vum SEBES eng Réunioun ageruff, fir d'Gemengen aus dem Naturpark dozou ze beweegen, dësem wichtegen Ofwaassersyndikat bäizetrieden, wat dann och geschitt ass, well et ka jo och net sinn, datt mir d'Ofwaasser aus eiser Regioun op d'Bleesbréck zou lafe loossen, an da kënnen déi aner Leit sech domadder rëmklappen. Deemno muss am Fall vun de Betribskäschte vun der Kläranlag d'Solidaritéit och fir d'Stauséiregioun spillen.

Des Weidere muss awer och gesot ginn, datt d'Rengegung vum Schmotzwaasser d'Problemer vun der Sauer nach laang net alleguer léist. Dee schwaache Fëschbestand an der Sauer ass deelweis och op eng onekologesch Bewirtschaftung vun der Staumauer zréckzeféieren. Den Tourbinage däerf net nëmmen no Spëtzestroumiwwerleeunge bedriwwe ginn, mä och hei misste méi Ëmweltkritäre matspillen. A mengen A misst de Stat, wann hien elo iwwer 60 Millioune Frang an d'Ofwaasserklärung investéiert, och parallell iwwert déi Virschrëften, wat d'hydraulesch Belaaschtung vun der Sauer hannert dem Barrage ubetrëfft, nodenken.

Fir d'SEO an d'CEGEDEL, déi jo och eng wichteg Roll a puncto ekologesch Stroumproduktioun ustriewen, däerft dat kee Problem sinn. An dësem Sënn missten déi implizéiert Acteuren a puncto Waasser, Energie, Ëmwelt sech eng Kéier un een Dësch setzen, fir dës Problematik gemeinsam unzegoen. Ech denken, datt do och den Naturpark zesumme mam SEBES, mat der CEGEDEL a mam SIDEN dat misst maachen.

Ee Wuert nach zur Bauzäit - de Rapporteur war och do drop agaangen -, wou op d'mannst zéng Joer virgesi sinn. Och wann een d'Planungszäit vun 1976 mat urechent, da gesäit een, datt mir eis och onbedéngt eppes mussen a puncto Timing vun esou Projeten afale loossen. Well, wann ee Projet no villem Hin an Hier endlech sprochräif ass, dann ass en technesch dacks vereelst a vum finanzielle Standpunkt hier och iwwerholl.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, no dëse vläicht méi kriteschen Äusserungen a Feststellungen géif ech als Konklusioun festhalen, datt de Projet, wéi en elo virläit, esou séier wéi méiglech soll gestëmmt ginn, fir datt esou schnell wéi méiglech ka mat de Bauaarbechten ugefaange ginn. Et misst een awer och festhalen, datt duerch spéider Méikäschten, déi mat Sécherheet bei engem Projet vun esou enger Envergure optrieden, de Montant vun der Enveloppe budgétaire, wou de Stat derfir opkënnt, nach eemol am Interessi vun de Stauséigemenge misst revidéiert ginn, an datt och d'Bedeelegung vum Stat un de Bedreiweronkäschte muss mat an d'A gefaasst ginn, esou wéi dat och op anere Plazen de Fall ass. Well déi concernéiert Gemenge ronderëm de Séi kënnen dës Käschten onméiglech eleng droen. Domat géif ech vu mir aus nach eng Kéier froen, fir dee Projet ze stëmmen.

Ech soen lech merci fir Är Opmierksamkeet.

M. le Président.- Als nächsten Diskussiounsriedner ass den Här Georges Wohlfart agedroen. Den Här Wohlfart huet d'Wuert.

M. Georges Wohlfart *(LSAP)*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, déi ausféierlech Kommentare vum honorabele Rapporteur, dem Här Marco Schank, a vu mengem Virriedner, wat den Historik ugeet an déi technesch Detailer vun deene verschiddenen Anlagen, déi elo gebaut ginn am Intérêt net nëmme vun de Stauseegemengen, wéi si et och scho selwer hei ënnerstrach hunn, an hir Bemierkungen zu de finanziellen Nowéien, déi dëse Projet wäert mat sech bréngen fir déi Stauseegemengen, wann en herno richteg fonctionnéiert, erlaben et mir, mech méi kuerz ze faassen. Dat meescht ass zu dësem Projet gesot.

Här President, erlaabt mer awer dräi Remarquen ze maachen. De Käschtepunkt mat 59 Milliounen Euro ass sonner Zweifel eng stolz Zomm, mä wann ee bedenkt, dass de Stausee - dat ass och schonn op der Tribün hei ënnerstrach ginn - an de Spëtzenzäiten am Summer bis zu zwee Drëttel vun de Waasserbedürfnisser vun eisem Land deckt, an esou d'Waasserversuergung ofgeséchert ass, da wësse mer och, dass mer et hei mat engem Projet ze dinn hunn, dee wäit iwwert den Intérêt vun de Stauseegemengen an dem Naturpark Öewersauer erausgeet an eng national Bedeitung huet. Dofir ass et och ganz wichteg, dass mer dee Projet stëmmen, och mat där Enveloppe budgétaire, déi 59 Milliounen Euro bedréit.

Eng zweet Remarque betrëfft d'Dauer vun den Aarbechten. Mer hunn eis an der Kommissioun och doriwwer ënnerhalen. Och wa mer de Wonsch ausgedréckt hunn, an och haut op der Tribün et nach eng Kéier maachen, dass déi wichtegst Investitioun, dat heescht d'Kläranlag selwer an dann déi Kollektere vun deene gréisseren Uertschaften esou schnell wéi méiglech an der Ufanksphas solle realiséiert ginn, schéngt et mir awer dach eng relativ laang Zäit. Ech hu meng Bedenken.

Am Rapport steet, dass déi Aarbechte sollen dauere vun 2003 bis 2012. Ech wëll drun erënneren, dass mer elo schonn am Juli vun dësem Joer sinn an d'Ausschreiwungen nach musse getätegt ginn. A wa mer d'Délaie kennen, déi mer bei den Ausschreiwungen hunn, an eventuell e Recours vun där enger oder anerer Entreprise bei dësen Ausschreiwunge kënnt, da froen ech mech, ob mer dëst Joer nach ukommen oder direkt Retard kréien, an eréischt am Fréijoer d'nächst Joer ukommen. Mä dat ass eng Bemierkung, déi méi niewesächlech ass. Ech hätt mer gewënscht, dass mer hätte kënnen op der Zäitachs dee Projet méi schnell realiséieren; wichteg ass et awer, dass mer en op d'Schinn kréien.

Eng lescht Remarque, an och dat ass schonn ugeschnidde ginn, betrëfft de Problem, dee mer mat eise belschen Noperen hunn, well zwee Drëttel vum Waasser, dat an de Stau kënnt, kommen aus der Belsch eran, an aus deene Grënn, déi jo och de Rapporteur duergeluecht huet, musse mer versichen eng Léisung mat eise belschen Noperen ze fannen. Dat war jo och méiglech bei der Realisatioun vun der Kläranlag zu Maarteleng 1996. Esou eng grenziwwerschreidend Zesummenaarbecht musse mer och hei an d'A faassen.

An da wollt ech nach just vum Här Innenminister wëssen, wat fir aner Projeten an nächster Zäit sprochräif sinn, wéi wäit se op der Zäitachs viru gedriwwe sinn, déi mer nach brauche fir zu Lëtzebuerg deen Niveau u Waasserentsuergung kënnen ze erreechen, dee mer eis alleguer virgestallt hunn, a wéini dass hien denkt aner Projeten an der Chamber kënnen ze deponéieren.

Dat gesot, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, bréngen ech selbstverständlech den Accord vu menger Fraktioun.

M. le Président.- Als nächsten Diskussiounsriedner ass den Här Gusty Graas agedroen. Den Här Graas huet d'Wuert.

M. Gusty Graas *(DP)*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, d'Ofwaasserklärung misst a sech eng evident Aufgab vun de Gemengen, déi vum Stat ënnerstëtzt ginn, sinn. D'Gesetzer gesinn dat och esou vir, mä an der Praxis musse mer awer leider feststellen, datt mer eis munchmol hei zu Lëtzebuerg nach relativ schwéier dinn.

A wann ech emol mäi Bezirk huelen, muss ech feststellen, datt et do relativ schlecht ausgesäit, well e gudde Bioindikator vun der Gewässerqualitéit ass nach wie vor de Fëschbestand. Besonnesch am Süde vum Land muss ee leider feststellen, datt eng Rei vu Baachen a Flëss a kengem gudden Zoustand sinn. Déi Retarden an der Ofwaasserklärung gesi mer och nach op anere Plazen am Land. Ech wëll drun erënneren, datt op der Musel een nach ëmmer muss laang siche fir eng Kläranlag ze fannen, an et fënnt een nach ëmmer keng. Da gëtt et och nach eng Rei aner Defiziter queescht duerch d'Land, besonnesch wat den Norden ubelaangt, obwuel een d'Situatioun am Norden net direkt ka mam Rescht vum Land vergläichen, well d'Belaaschtung vun de Waasserleef am Norden éischter duerch häuslech ongekläerten

Ofwässer bedéngt ass wéi duerch industriell Ofwässer, a well och d'Landwirtschaft eng gewësse Roll do spillt.

Dee Projet, dee mer haut diskutéieren, an dat ass schonn e puermol hei vun de Virriedner ugeschwat ginn, huet natierlech net eng lokal, net eng regional Bedeitung, mä huet ganz kloer eng national Bedeitung, well et geet nämlech ëm d'Protektioun vun dem nationalen Drénkwaasserreservoir. Do sinn an de leschte Joren ouni Zweifel schonn eng Rei vun Efforte gemaach ginn. Ech denken un de Bau vun der Maartelenger Kläranlag. Mä loosse mer eis näischt virmaachen, dee Schrëtt, dee mer haut ënnerhuelen, deen ass längst iwwerfälleg. Et huet ee leider missen an all deene Jore feststellen, datt et eng Rei vun Defiziter ronderëm de Stausee gi sinn, wat d'Ofwässerklärung ubelaangt.

Am Virfeld vun der Diskussioun vun dësem Projet sinn et natierlech och kritesch Téin ginn, virun allem wat de Site ubelaangt. Déi kritesch Iwwerleeunge sinn och net ganz verflunn. Et soll een och hei sech net der Illusioun hi ginn, mir hätten deen allerbeschte Site hei zréckbehalen, obwuel een awer och fairerweis muss ënnersträichen, datt et aus techneschen Ursaachen, och aus enger Rei vun aneren Ursaachen, net esou evident ass fir aner Siten ze detektéieren. Virun allem natierlech déi Baachpiechter, déi direkt hir Lousen ënnert dem geplangtene Site hunn, haten eng Rei vu Befierchtunge geäussert, obwuel een awer och do muss soen, datt jo eng Etüd gemaach ginn ass vun der Uni vu Kaiserslautern, déi u sech de gréissten Deel vun deene Befierchtungen elo éliminéiert huet.

Et muss een dann och hei ënnersträichen, datt jo zousätzlech technesch Efforte gemaach gi fir eben de Maximum un Ofwaasserklärunge kënnen adequat ze maachen. Ech denken un déi UV-Bestrahlung, déi wéi gesot do elo mat virgesinn ass. Et muss een awer op där anerer Säit och Verständnis fir déi Leit hunn, déi do der Fëscherei noginn; ech wëll awer en passant hei soen, datt déi Fëschereilousen do tëschent 8.000 an 10.000 Euro d'Joer kaschten, wat also och näischt Klenges ass. Besonnesch mussen also och elo während dem Bau vun der Kläranlag dann déi néideg Moossname getraff ginn, datt wéi gesot keng zousätzlech Perturbatiounen hei wäerten entstoen.

Ee vun den Haaptausgabepunkte vun de Fräen ass natierlech och d'Verleeë vun deem grousse Kanalisatiounsnetz, dat jo insgesamt 58 Kilometer bedréit, an do si mer op engem kritesche Punkt. Mir hunn nämlech hei zu Lëtzebuerg op ville Plazen nach ëmmer Schwieregkeete mat eise Kanalisatiounssystemer, well se oft net ugepasst goufen. Dat heescht, et si ganz vill nei Citëë gebaut ginn, mir hunn eng gewëssen Expansioun vum Land viru gedriwwen, mir hunn awer op där anerer Säit oft vergiess fir d'Kanalisatiounssystemer unzepassen.

Mat deene Problemer, déi mer kennen, huet dat natierlech dann oft mat sech bruecht, datt ongewollte Pollutiounen do entstane sinn. Ech erënneren drun, datt viru knapp engem Joer zum Beispill op der Uelzecht hei am Raum Hesper-Alzeng eng gréisser Pollutioun war, ebe bedéngt doduerch well d'Kanalisatiounssystemer no engem Wieder hoffnungslos iwwerlaascht waren an da sprangen automatesch Déversoiren op an da leeft all dat ongekläertent Ofwaasser an déi éischt bescht Baach. Do gi jo och eng Rei vun Efforte gemaach. Et mussen zousätzlech Réckhaltebecke gebaut ginn. 60 hu mer der de Moment. Et sollen der jo nach eng Rei dobäi kommen, an et ass och gutt datt elo am Kader vun dësem Projet esou Infrastrukture virgesi sinn.

Et dierf een allerdéngs net vergiessen, wa mer vun der Öewersauer schwätzen, da si mer ganz séier bei engem Problem vun deem Gewässerlaf, an dat ass déi héich Eutrophisatioun. Déi ass leider present. Dat soen och d'Fachleit, déi d'Waasser vun dem Stausee jo permanent analyséieren, an et mierkt ee scho gutt, besonnesch an de Méint Abrëll, Mee, datt déi héich Eutrophisatioun sech da bemierkbar mécht duerch ebe grouss Algeflaatschen iwwert d'Gewässer, a besonnesch de Pont Misère gëtt jo awer an de Summerméint - an déi Kolleegen, déi aus deem Eck sinn, kënnen dat nach vill besser hei ënnersträichen - e relativ trostlost Bild of, wann ee mierkt wéi schnell a sech d'Algeproduktioun vir sech geet a wat jo natierlech doduerch ze erklären ass, well eben en héijen Nährstoffantrag an dat Gewässer kënnt.

Iwwregens war schonn 1990 do eng interessant Etüd gemaach gi vum CRP-Centre universitaire, wou ënner anerem festgestallt ginn ass, wat de Pont Misère ubelaangt, datt do an enger Déift vun 1,5 Meter eng extrem niddereg Sauerstoffkonzentratioun entsteet, wat natierlech dann och negativ Konsequenze virun allem fir de Fëschbestand ka mat sech bréngen. Datselwecht hu mer awer och um Niveau vum Béiwener Aarm. Och do ass d'Sauerstoffkonzentratioun vun enger gewëssener Déift u ganz kritesch.

Wat de Misère ubelaangt, si jo schonn oft Fuerderunge gestallt ginn, datt dee misst ausgebaggert ginn, well sech eben do am Laf vun de Joren eng héich Schlammschicht entwéckelt huet. Och do muss een natierlech bemierken, datt et eng Rei vun technesche Problemer gëtt, virun allem wat herno de Stockage, den Dépôt vun där héijer Quantitéit vu Schlamm ubelaangt. Mä et ass nun eben e reelle Problem, deen awer muss ugepaakt ginn, an datt de Stausee selwer jo och déi Problematik kennt, ass jo och doduerch ze erklären, datt 1991, wéi d'Vidange war, jo e speziellen Aarm bei der Staumauer gebaut ginn ass, fir ebe kënnen d'Drénkwaasser aus verschiddenen Déiften erauszehuelen.

Wa mer natierlech vun der héijer Eutrophisatioun vun dem Stausee a vun der Öewersauer schwätzen, da komme mer natierlech awer och net derlaanscht e Wuert iwwert d'Landwirtschaft ze verléieren. Et ass ganz kloer, datt een hei net soll pauschal Aussoe maachen. Et sinn an deem Raum eng ganz Rei vun Efforte gemaach gi fir ebe manner ze düngen, fir manner Sprëtzmëttelen anzesetzen, mä d'Tatsaach ass jo awer, datt d'Nitratbelaaschtung, d'Phosphatbelaaschtung nach wie vor relativ héich ass an datt jo awer och do d'Landwirtschaft eng gewësse Roll spillt.

Dofir sinn ech och der Meenung, datt ee sech muss Gedanke maachen: Wéi kënne mer nach méi prophylaktesch virgoen, wéi kënne mer u sech do nach Mesuren treffen, datt esou mann wéi méiglech den Nährstoffantrag an eis Gewässer kënnt. Ech denken do u sou genannten Uferschutzsträifen, u Programmer, déi an der Praxis zum Deel schonn ugewannt ginn, mä awer nach net prezis genuch. Ech mengen och doweinst, datt dat misst méi generaliséiert ginn, an ech wëll och drop hiweisen, datt an deem rezente Bericht vun der EU-Kommissioun iwwert den Zoustand vun eise Buedgewässer och déi Problematik opgeworf gëtt.

Ech wëll drun erënneren, datt ech den 8. August d'lescht Joer eng Proposition de loi déposéiert hunn, wou ech nach net d'Geleeënheet hat déi hei ze exposéieren. Dofir hëlt een dat alt mol heiansdo esou scheibchenweise mat erduerch, well ech ënner anerem och do proposéiert hat fir eben eng Base légale ze schafen, fir sou genannten Uferschutzsträifeprogrammer da virzegesinn, an dat géing da folgendermoossen am Fong geholl libelléiert ginn: «L'utilisation de fertilisants et produits chimiques servant à détruire des mauvaises herbes et des parasites est interdite sur une bande large de 5 à 20 mètres le long des cours d'eau de la deuxième catégorie. Les critères et les compensations à allouer le cas échéant aux propriétaires riverains sont déterminés par un règlement grand-ducal.»

Ech wëll also hei ganz kloer ënnersträichen, datt wa Bauere bereet si gewësse Bandë laanscht d'Gewässer fräi ze loossen an net méi nom klassesche Muster ze bewirtschaften, dat heescht also net méi ze düngen, och net méi Sprëtzmëttelen anzesetzen, datt se doweinst natierlech kënnen e gewëssene Produktiounsausfall erleiden. Op där anerer Säit wier et also da legitim, datt d'öffentlech Hand deem géing Rechnung droen an dat eben och no enger mathematescher Formel géinge kompenséieren. Sou datt ech also nach wie vor der Meenung sinn, datt mer sollen Efforte maachen, fir esou Programmer laanscht eis Gewässer, besonnesch wéi gesot och um Niveau vum Stausee opzestellen. Ech wëll dann an deem ganze Kontext och nach drun erënneren, datt mäi Fraktiounskolleeg Mil Calmes jo eng Kéier eng Proposition de loi hei ënnerbreet hat, wat d'Aféierung vun engem Waasserfrang ubelaangt.

Mir kommen also net derlaanscht och festzestellen, datt an der Waasserschutzpolitik insgesamt hei zu Lëtzebuerg nach munches ze maachen ass. Dee Projet vun haut huet also ouni Zweifel eng ganz grouss Wichtegkeet, déi och guer net a Fro ze stellen ass, an deen och misst dozou bäidroe fir virun allem d'Qualitéit vun dem Stausee an der Öewersauer ze verbesseren. Mä et mierkt een awer, datt mer eis nach wie vor schwéier dinn hei zu Lëtzebuerg mat dem Bau vu Kläranlagen, well wann ee bedenkt, datt dee Projet hei jo awer - wéi schonn e puermol gesot ginn ass - elo praktesch 30 Joer al ass an datt mer elo haut et eréischt fäerdeg brénge fir dann deem ganze Projet definitiv gréng Luucht ze ginn, wa mer iwwert d'Waasserschutzpolitik schwätzen, da kënnt een natierlech och net derlaanscht fir ofschléissend nach e kuerzt Wuert iwwert d'Waasserwirtschaftsamt hei ze verléieren.

Et ass natierlech e bëssen ze bedaueren, datt mer och an deem Dossier net esou richteg avancéieren, mä do läit d'Schold awer net hei bei der Chamber. Ech wëll elo iwwerhaapt keng Scholdzouweisung maachen, mä Tatsaach ass nun eben, datt mer schonn iwwer ee Joer op den Avis vum Conseil d'Etat waarden. Ech hoffen also wéi gesot, datt deen eis esou séier wéi méiglech virgeluecht gëtt, datt mer och dee Projet kënnen attackéieren.

Ofschléissend, wéi gesot, wëll ech awer nach eng Kéier ënnersträichen, datt d'Demokratesch Partei ouni Zweifel dëse Projet begréisst, an ech wëll awer och nach dem Kolleeg Marco Schank merci soe fir säi mëndlechen an och säi schréftleche Rapport.

Ech soen lech merci.

M. le Président.- Als nächsten Diskussiounsriedner ass den Här Jean-Pierre Koepp agedroen. Den Här Koepp huet d'Wuert.

M. Jean-Pierre Koepp *(ADR)*.- Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, ech wëll fir d'éischt dem Rapporteur villmools merci soe fir säin ausféierleche mëndlechen a schréftleche Rapport. Den Historique an och d'Grënn fir dëse Projet goufen ausféierlech vu menge Virriedner ervirgedroen, dofir géif ech mech just op e puer wesentlech Saachen oder Punkte konzentréieren, respektiv e puer Remarken ubréngen.

Mir sinn haut befaasst mat engem Gesetz wou de Stat sech finanziell verpflicht, fir eng Gesamtkläranlag mat Réseaunetz fir 7 Gemenge ronderëm de Stausee ze finanzéieren, respektiv ze kofinanzéieren.

Als ADR begréisse mir dëse Projet. Et ass ee Schrëtt an déi richteg Richtung. Ëmmerhi ginn am Summer ronn zwee Drëttel vum Drénkwaasserbedarf am Land aus dësem Stausee gewonnen. 80.000 m^3 pro Dag a Spëtzenzäiten, dëst seet genuch. Et ass fir eist Land vun enger immenser Wichtegkeet, datt mir dëst wäertvollt Gutt schützen, sou gutt wéi et geet. Et ass souguer vun nationaler Bedeitung.

Obwuel de Stausee ëm 1960 Realitéit ginn ass, dauert et bis zum heitegen Dag ier mir hei an der Chamber ee Gesamtplang stëmme betreffend d'Kläranlag ronderëm dëse Stausee. Zwar sinn an der Tëschenzäit méi kleng Kläranlage verschiddentlech realiséiert ginn, mä si hunn engem Gesamtkonzept ni wesentlech Rechnung gedroen. 1976 hat de Stat eng éischt global Etüd an Optrag ginn, an haut, 27 Joer méi spéit, stëmme mir deementspriechend de Projet.

Mat den techneschen Eenzelheete wëll ech mech haut net ofginn. Ech hoffen a wënschen, datt dëst besser vum technesche Staff geléist gëtt wéi de Finanzéierungsplang, well soss gesinn ech schwaarz.

Am ursprüngleche Projet, deen den 20. Mee 2002 hei an der Chamber deponéiert ginn ass, waren d'Präisser berechent op den Niveau vu Juni 2000. Hat de Projet am Joer 2000 eng Envergure vu 46 Milliounen Euro, esou huet en nom Amendement vun der Regierung mat Datum vum 9. Abrëll 2003 eng Envergure vun 59 Milliounen Euro, oder 64 Milliounen Euro mat der Part vun de Gemengen, dëst berechent op den 1. Abrëll 2002. Also si mer elo mat de Präisser schonn erëm e Joer hannendrun. Dëst ass eng Steigerung vun iwwer 22% an zwee Joer, ouni der Steigerung vum leschte Joer Rechnung ze droen, an nach hunn d'Aarbechten net ugefaangen.

A wann ech elo bei der Finanzéierung sinn, ass mer am Projet nach eppes opgefall, wat mer net gefält, an zwar folgende Passus op der Säit 7 am Artikel 5.3, Alinéa 3: «…à noter que les dépenses sont en premier lieu préfinancées par les communes concernées, respectivement le Syndicat intercommunal de dépollution des eaux résiduaires du Nord (SIDEN), et que ces remboursements se feront suivant les disponibilités budgétaires du Ministre de l'Intérieur».

Ech hoffen, datt dëse Passus mat de betraffene Gemengen ofgeschwat an net Wuert fir Wuert ugewannt gëtt, an eng kolleegial a finanziell Regelung fonnt gëtt. Meng Fro an dësem Kontext: Ass dëst mat deene betreffende Gemenge respektiv dem SIDEN ofgeschwat ginn, well mer wësse jo alleguer, datt d'Finanze vun de Gemenge ganz enk sinn? Sinn dës siwe Gemenge sech bewosst, wat op se duer ka kommen? Ech hätt et léiwer gesinn, wann de Stat dës Rechnung komplett iwwerholl hätt an duerno de Gemengen hir Part erëm ofgefrot hätt.

(Interruption)

Jo, mä dat wär awer bei dësem Projet ganz wichteg gewiescht. Dat ass scho richteg. Dat wier méi logesch a raisonnabel gewiescht.

Wat mir perséinlech nach ze denke gëtt, ass déi extrem laang Bauzäit fir dëse Projet. Wuel ass et vun Natur hier ee grousse Projet, mä dëse Projet misst sech awer dach a méi kuerzer Zäit realiséiere loossen. Ech hu meng Bedenken, speziell wat d'Finanzéierung ubelaangt, well dëse Projet riskéiert an där laanger Bauzäit op d'mannst sech ze doubléieren.

Erlaabt mer awer op dëser Plaz nach dräi Remarke méi genereller Aart betreffend d'Kläranlagen ze maachen.

Firwat mussen am Norden d'Gemengen an de SIDEN goen, fir déi 90% un Hëllef ze kréien? Wann ech gutt informéiert sinn, ass dat an anere Regiounen net de Fall. Firwat?

Laut enger europäescher Direktiv, an zwar der 91/271 misst Lëtzebuerg bis den 31. Dezember 2005 iwwerall Kläranlagen hunn, wou mir iwwer 2.000 Awunner zielen. Dës Kläranlag hei, geleeën an enger sensibeler Zon, hätt scho misse fir den 31. Dezember 1998 fäerdeg sinn. Et schéngt ons, wéi wa mir dës Direktiv net agehalen hätten, an den ADR géif et begréissen, wann eis Regierung dem Land emol e Gesamtplang géif virstellen, wéi si dee Problem vun de Kläranlage wëllt léisen an a wellechem Zäitraum, well laut dëser Direktiv kënnt Lëtzebuerg uerg an d'Labrente kommen. Lëtzebuerg muss jo awer 1991 dëser Direktiv zougestëmmt hunn, a misst sech jo och emol op d'mannst Gedanke maachen iwwer e Gesamtplang.

An da wéilt ech d'Regierung nach opmierksam maachen op eng d'Kläranlagentechnik, wou mir een Handwierksmann am Land hunn, deen eng gewëssen Zort vu Kläranlag entwéckelt huet an a Kanada dës Kläranlag och installéiert huet, wou ee kann d'Gülle vu 60.000 Schwäin zu Drénkwaasser a ganz kuerzer Zäit opbereeden.

(Interruptions diverses)

D'Klärung vum Ofwaasser ass och an dëser Anlag kee Problem. Dëser Technik misste mer op d'allermannst emol eng Kéier eis ganz Opmierksamkeet schenken. Dësen Handwierksmann kënnt dëst realiséiere mat engem Brochdeel vum finanziellen Opwand vum aktuelle Käschtepunkt, wuel verstanen nëmme fir d'Kläranlag selwer, net op dem Réseau. Dës Käschte bleiwen natierlech.

Wann déi am Projet virgesinne Kläranlag enges Daags a Betrib ass, da muss ee bedenken, datt just een Drëttel vun dem verknaschten Ofwaasser responsabel ass fir d'Pollutioun vum Stausee an nach zwee Drëttel iwwreg bleiwen. An hei wär ech frou, wann den Här Minister eis kënnt weider Mesurë matdeelen, déi an Zukunft virgesi sinn, fir dëser Problematik bäizekommen.

Ech soen lech merci fir d'Nolauschteren a ginn d'Zoustëmmung vu menger Fraktioun zu dësem Gesetzesprojet.

M. le Président.- Als leschten Diskussiounsriedner ass den Här Camille Gira agedroen. Den Här Gira huet d'Wuert.

M. Camille Gira *(DÉI GRÉNG)*.- Endlech, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, muss ee soen, kritt de Stauséi seng Kläranlag. Eigentlech hätt de Stauséi jo missen déi éischt Kläranlag am Land kréien, well wa mer dat Ofwaasser net klären, wat an eist Drénkwaasser leeft, da froen ech mech, wéi een Ofwaasser mer iwwerhaapt musse klären.

Awer bal 30 Joer, wéi schonn erwähnt, huet et gedauert bis mer elo esou wäit sinn, an dat ass eigentlech onverständlech. Haut si vill Leit, déi sech bekloen, dass et éiweg an een Dag dauert hei am Land ier mer Projeten duerchkréien, haaptsächlech déi jeeweileg Bauteministeren a Bauteministesche bekloe sech ëmmer doriwwer, an da fanne se och all méiglech Schëlleger. Si fannen Ëmweltschutzorganisatiounen. Si fannen d'Kommodosgesetz. Si fannen Nimbyen hannert all Bam an hannert all Heck, déi do op all Projet laueren.

Wann een deen heite Projet kuckt, dann ass dat bestëmmt net de Fall. Dat hei ass e Projet, wou eigentlech keen dergéint ass. Et ass och kee grousse politeschen Enjeu hannert deem Projet. Et ass jo iwwerhaapt keng Affär vu Kommodo, an Nimbye si ronderëm de Stauséi, op jidde Fall wat d'Kläranlag ubelaangt, wäit a breet keng.

An och op der Musel, mengen ech, ass jiddfereen d'accord, dass endlech misst eng Kläranlag kommen. An och do hunn ech nach keen héieren, deen dergéint ass an och nach keen Ëmweltschützer gesinn opstoen, deen dergéint wär. Ech mengen och net, dass do eppes mam Kommodosgesetz ass, an awer komme mer net weider.

Dofir géing ech am Kontext vun dësem Projet ureegen, sech emol Gedanken ze maachen, ob net aner Ursaachen do sinn, firwat mer eis a gewëssen Domainer esou schwéier dinn, fir weider ze kommen. A wann een der Saach emol e bëssen op d'Spur geet, dann ass et ganz kloer an deenen Domainer, wou an de leschte Joren a Jorzéngten nei Erausfuerderunge komm sinn. Ech stelle just fest, wann et zum Beispill drëm geet Stroossen ze bauen, da komme mer ganz séier virun, dann hu mer schonn heiansdo Milliarden ausginn, ier emol d'Chamber iwwerhaapt e Projet gestëmmt huet. Ech denken un de CITA. Ech denken un aner Saachen. A vläicht misst ee sech awer och emol iwwerleeën, ob net d'Grondursaach, dass mer a gewëssenen Domainer net weider kommen, e Manktum u mënschleche Ressourcë bei de staatleche Verwaltungen ass, wann ee weess, wéi wéineg Leit jorelaang an der Administration de l'Environnement zoustänneg ware fir dee gesamte Kläranlageprogramm.

Déi Leit, déi schaffen haut am Waasserwirtschaftsamt, wat et zwar nach net gëtt, mä si schaffen awer schonn do, awer et sinn der net méi ginn, a wann een emol kuckt wéivill Milliounen Euro do ze verschaffe sinn, an et weess een, dass nëmmen e puer Leit dee ganze Programm encadréieren, d'Gemenge beroden, kucken dass d'Dossiere weiderginn, dass se autoriséiert ginn, finanziell Transfertë maachen, da mengen ech, dass dat eng vun den Haaptursaachen ass, dass mer net weiderkommen. Dat mierkt een ëmmer erëm am Ëmweltberäich. Ech mengen de Lëtzebuerger Stat virun allem huet verpasst an deem Beräich, wou d'Erausfuerderunge ganz vill gewuess sinn an de leschte Joren a Jorzéngten, sech déi néideg Leit ze ginn.

Ähnleches kann een am Transportberäich feststellen. Wann ee weess wéi wéineg Leit am Transportministère schaffen, da wonnert ee sech och net, dass mer nach ëmmer keng Homepage hunn, wou ee kann iwwer Internet gewuer gi wéi ee vu Biekerech op Waasserbëlleg mam Bus oder mam Zuch kënnt. Dat gëtt et nach ëmmer net.

Ech hu gëschter mat Staune festgestallt, wéivill Leit all Joer bei Ponts et Chaussées agestallt ginn. Wann ee kuckt, wéivill Leit do schaffen a vergläicht wéivill der an anere Beräicher schaffen an net schaffen, da wonnert ee sech guer net, an ech stellen d'Fro: Sinn eis Flëssleef eis eigentlech net grad esouvill wäert wéi eis Stroossen, a misst een dann net mindestens an där dote Verwaltung en Deel vun deene 1.500 Leit schaffen hunn, déi de Moment bei Ponts et Chaussées schaffen. Mä ëmmerhi si mer elo no 30 Joer esou wäit, dass dee Projet ka gebaut ginn, an dofir wäerten déi Gréng selbstverständlech och dëse Projet stëmmen.

Mä, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, dobäi ass de Stauséi awer nach laang net gerett. Éischtens hu mer jo gesot kritt, dass, bis all déi Uertschaften ugeschloss sinn an d'Kläranlag voll funktiounsfäeg ass, nach zéng Joer wäerten an d'Land goen an zweetens, an de Virriedner Gusty Graas huet et schonn ugeschwat, ech wëll awer och nach e Wuert dozou soen, bleift awer de Problem vum substanziellen Apport vun der Landwirtschaft an de Stauséi era bestoen. Ëmmerhi krute mer gesot, dass 70% vum Stickstoffantrag a 50% vum Phosphor vun der Landwirtschaft kommen an do ass awer nu radikal guer näischt geschitt an deene leschten 20 Joer. Am Géigendeel, d'Nitratwäerter si vu 15 op 25 Milligramm eropgaangen. Domat si mer zwar nach net beim Grenzwäert vu 50 Milligramm, wou eigentlech kee Mënsch méi dat Waasser däerf drénken, mä mir sinn awer scho praktesch beim Richtwäert vun der Weltgesondheetsorganisatioun, déi zumindest recommandéiert, et soll ee kucken ënner 25 Milligramm ze bleiwen, a mir sinn op jidde Fall schonn iwwert dem empfohlene Wäert fir Fläsche fir Bebeën ze maachen.

Ech fannen dat eigentlech bedenklech, an ech kommen net derlaanscht awer déi eng oder aner kritesch Fro iwwert d'Roll vum Naturpark an deem dote Kontext ze stellen.

Mir wëssen, dass eigentlech déi initial Roll vum Naturpark, esou wéi de Stat sech e virgestallt hat, nëmmen déi war fir de Stauséi als Reserv vum Drénkwaasser landeswäit ze schützen. Géint déi Iddi hu mat Recht, Här Loes, deemools d'Gemengen ëm de Stauséi an och d'Bauere sech gewiert an ech sinn och der Meenung, dass et richteg war sech ze wieren. Et ass gesot ginn: Aus dem Naturpark maache mer op d'mannst en zousätzlecht Instrument fir ländlech Entwécklung. An an deem Beräich - dat ass evident an dat kann ee jo ganz kloer gesinn - huet den Naturpark ganz vill Mériter.

Ech ginn awer dat Gefill net lass, Här President, dass lues a lues déi primär Roll, déi eigentlech den Naturpark hat, iwwerhaapt net méi diskutéiert ginn ass an dass déi lues a lues aus den Objeten, aus der Praxis an aus de prakteschen Aktioune vun deem Syndikat do verschwënnt.

Well déi éischte Kéier war et schonn de Fall, wéi ee wierklech bei der Implantatioun an och bei der Formulatioun vum Règlement grand-ducal awer guer keng restriktiv Moossname méi zréckfonnt huet an deem Reglement, weder wat d'Bauen ubelaangt, nach wat d'Landwirtschaft ubelaangt. Ech selwer sinn en absoluten Unhänger fir fräiwëlleg Mesuren ze huelen an alle Beräicher, mä ech fannen, wann een esou eng wichteg Drénkwaasserreserv wëllt schützen, da muss et awer och e Punkt ginn, wou ee vläicht hätt kënnen dra schreiwen, dass ee méi restriktiv Moossname misst huelen. Et hätt een zum Beispill kënnen e Grenzwäert vun Nitrater drasetzen a soen: Hei, wa mat fräiwëllege Moossnamen, haaptsächlech an der Landwirtschaft, e gewëssene Grenzwäert fir Nitrater am Stauséiwaasser net ka berücksichtegt ginn, da gi mer an eng zweet Stuf iwwer an da sinn et net nëmmen déi, déi guddes Wëllens sinn, déi musse matmaachen, mä da musse se och alleguerte matmaachen.

Ech weess, datt eng landwirtschaftlech Berodung existéiert, mä et schéngt awer net ze sinn, wéi wa flächendeckend mat där Berodung do konkret Ziler kënnten erreecht ginn. D'Nitratwäerter gi weider erop. Et huet een och net dat Gefill, wann een duerch déi Géigend fiert, dass do eng aner Landwirtschaft gemaach géing ginn. Et steet do net méi an net manner Mais wéi anzwousch anescht. Et huet een dat Gefill dass do d'Landschaft net méi an net manner ausgeraumt gëtt wéi anzwousch anescht. Mir si gewuer ginn am Kader vun der Schwéngspescht, dass ganz grouss Betriber an deem Beräich sinn, a mir wësse jo awer, dass esou Schwéngsbetriber nu wierklech net grad zu deenen extensive Betriber an der Landwirtschaft géieren. Dofir froen ech mech, ob et net Zäit gëtt wa mer bei 25 Milligramm Nitrater sinn, dass mer awer méi konsequent a méi flächendeckend am Beräich Landwirtschaft eppes maachen, fir dass mer déi Nitratwäerter do an de Grëff kréien.

Ech wëll drop hiweisen, dass et an engem klenge Stil jo awer Pilotprojete ginn huet, déi a relativ kuerzer Zäit ganz konkret Resultater bruecht hunn. Ech erënneren un dee Projet, deen d'Nopere vu Réide gemaach hunn, wou se iwwer e puer Joer mat der Stëftung Öko-Fonds, och op fräiwëlleger Basis, e substanzielle Programm gemaach hu mat hire Baueren, wou een haut an deenen eenzelne Quelle schonn d'Resultat ka feststellen.

Ech mengen, da misst et jo och méiglech si ronderëm de Stauséi dat ze erreechen. Dofir mengen ech, géing et dem Naturpark an awer och vläicht dem Landwirtschaftsministère, dee selbstverständlech misst eng Hand upaken, gutt zu Gesiicht stoen, fir do méi grouss Efforten ze maache wéi dat an deene leschte 15 Joer de Fall war. Well, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, wann de Séi eng Kéier definitiv kippt, ech wëll net den Däiwel un d'Wand molen, den Här Graas huet awer d'Situatioun beschriwwen, wéi se regelméisseg a waarme Joreszäiten optaucht, wann d'Nitratwäerter net kënne stabiliséiert ginn, dann ass de Label vum Séi op eng Kéier keng Reklamm méi, mä éischter de Géigendeel, an dat wier wierklech schued fir déi vill a flott Efforten, déi op där anerer Säit an dësem Beräich gemaach si ginn.

Ech soen lech merci.

M. le Président.- D'Wuert huet elo den Här Innenminister Michel Wolter.

M. Michel Wolter, *Ministre de l'Intérieur.*- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech wëll dem honorable Rapporteur, dem Här Deputéierte Schank, merci soe fir seng Ausféierungen, déi en hei op der Tribün gemaach huet. Dat erspuert mer op eng ganz Rei Saachen anzegoen, an erlaabt mer mech op e puer Punkten ze konzentréieren, déi am Kader vun der Debatt de Mëtteg gesot si ginn.

Et ass richteg, dass et sech ëm en extrem wichtege Projet handelt, dee joren-, wann net esouguer jorzéngtelaang an der Diskussioun war, an dee ronderëm eis wichtegst Drénkwaasserreserv, nämlech de Stauséi, elo eng modern Klärung wäert virgesinn. Wann ee weess, dass de Stauséi an der Moyenne een Drëttel an am Summer bis zu zwee Drëttel vun der Waasserproduktioun garantéiert, gesäit een och déi extrem Importenz vun deem Projet.

Anere wichtege Punkt an deem Projet war deen, dass mer et hei mat klenge Gemengen ze dinn hunn, déi ronderëm sinn, deenen hir Finanzcapacitéit net extrem héich ass, an en drëtte Punkt ass deen, dass duerch de Fait, dass et sech ëm e Projet handelt, dee ganz sensibel ass, eng Rei vu Mesuren hu misse getraff ginn, fir deem Rechnung ze droen. De Stat huet och décidéiert, fir um Niveau vum Finanzement aner Regele spillen ze loosse wéi déi, déi normalerweis gespillt hunn, an e war also bereet fir Deeler vum Projet zu 100% ze subventionéieren, besonnesch déi Saachen, déi eben en Excédent si vun deenen normalen Investitiounstätegkeeten, déi vun de Gemenge musse gemaach gi wann eng Kläranlag gebaut gëtt, an déi vun nationalem Intérêt sinn. Dat bréngt mat sech, dass vun engem Gesamtinvestissement vun 62 Milliounen net manner wéi 59 Milliounen iwwert de Stat, dat heescht, iwwert den zoustännege Fong bezuelt ginn, wat awer e ganz substanzielle Montant ass.

Et ass och richteg, dass vill an hefteg diskutéiert ginn ass ier déi Kläranlag do konnt gebaut ginn. Dee Feeler däerf een awer net eleng dem Stat zourechnen. Déi Leit, déi an deem Projet hei dra waren, wësse wéi kontrovers de Site an all deene Jore vun allméigleche Leit, déi do en Intérêt haten, diskutéiert ginn ass. Et ass eben haut esou dass, wann een all déi Susceptibilitéiten an déi Intérête kennt, een eng ganz Rei vun Etüde muss maachen, fir dann ze beweisen, dass dee Site, dee vun Ufank un am Gespréich war, schlussendlech awer dee war, deen zréckbehale ginn ass.

An ech wëll nach eng Kéier dem Här Graas soen, dass dee Site vum Environnement ausgesicht ginn ass, haaptsächlech, well vun deene fënnef Siten, déi am Gespréich waren, deen heiten vum Point de vue environnemental hirer Meenung no dee war, deen eben déi am mannste schlecht Solutioun war. Et schéngt mir awer esou ze sinn, dass mer néierens e Site bei dem Stauséi gehat hätten, deen alle Considératiounen hätt kënne Rechnung droen. Well wa mer dee gehat hätten, dann hätte mer en och héchstwahrscheinlech am Laf vun all deene Jore wou diskutéiert ginn ass fonnt.

Et sinn eng Rei vu Kriticke geäussert ginn, wéi dat ëmmer esou ass wann e Projet diskutéiert gëtt, déi zum Deel berechtegt sinn, zum Deel awer a mengen Aen net berechtegt sinn. Ech géif wëllen dorobber agoen. Et hat een heiansdo bei deem engen oder deem aneren d'Impressioun, wéi wann an deene leschte Joren net ganz vill am Kläranlageberäich geschitt wär. Ech wëll drun erënneren, dass an deene leschten zéng Joer 250 Milliounen Euro, dat heescht 10 Milliarden där aler Frang, eleng vu staatlecher Säit, da muss ee jo awer nach déi 10% vu Gemengesäit dobäi rechnen, an d'Kläranlagen investéiert gi sinn. Dat ass eng Moyenne iwwert déi lescht zéng Joer vun 1 Milliard pro Joer. Dat ass en extrem héije Chiffer.

Et gesäit een och, wann een iwwer Investissementer an deem Beräich schwätzt, dass een och iergendwou e Maximum u Suen erreecht, déi ee pro Joer ka verschaffen, mat de Moyenen déi mer um Niveau vun de Gemengen, um Niveau vun de Bureaux d'études an och um Niveau vum Stat hu wat de Finanzement ubelaangt; mä mir wäerten awer och probéieren an deenen nächste Jore weider ze fueren.

Ech erënnere just kuerz drun, dass an deene leschten zéng Joer zu Mamer, zu Iwwersyren, zu Péiteng, zu Maarteleng, zu Habscht, zu Bous, zu Uespelt, zu Esch, zu Schëffleng, zu Rouspert, zu Méischduerf/Mompech, zu Manternach, zu Bëttel, zu Eschduerf, zu Kielen - dat sinn elo déi Projeten déi de Beamten nach am Kapp hat; déi Lëscht ass nach ze erweideren -, also praktesch iwwert d'ganzt Land eng ganz Rei vu Kläranlage gebaut si ginn.

Wat awer ass, dat ass dass eng ganz Rei vu grousse Kläranlagen aus der éischter Generatioun, déi notamment am Uelzechtdall sinn, vereelst sinn an dass déi musse moderniséiert ginn. Zum Deel muss déi sou genannten drëtt Stuf dropgesat ginn, wat sech wäert an deenen nächsten zéng Joer mat ganz groussen Investissementer nidderschloen. Mir rechnen domadder, dass mer an deenen nächsten zéng bis 15 Joer nach ronn 650 Milliounen Euro, dat heescht ronn 30 Milliarden där aler Lëtzebuerger Frang an de Kläranlagesystem hei zu Lëtzebuerg musse stieche fir dann deene Considératiounen an Erausfuerderungen, esou wéi se an den europäeschen Direktiven dra stinn, kënne Rechnung ze droen. Ech froe mech allerdéngs, wann ech déi Montantë kucken déi dat sinn - dat wären dann iwwer 25 Joer ronn 40 Milliarde Frang -, wéi déi aner Länner an Europa mat deenen doten Direktiven ëmginn an ob déi och mat deemselwechten Degré derbäi si fir déi Programmer ëmzesetzen, wéi mir se hei zu Lëtzebuerg ëmsetzen.

Et sinn eng ganz Rei Projeten an der Pipeline. Et huet ee Riedner gesot, et ass deen éischte Projet, deen an dëser Legislaturperiod elo an der Chamber ass. Et sinn zurzäit eng Rei Projeten ënnerwee, déi beim Waasserwirtschaftsamt leien. Dozou gehéiert notamment d'Kläranlag vun Hesper, déi soll kommen, déi zurzäit e Budget vun 13,4 Milliounen Euro huet. Ech wëll dem Här Koepp dozou soen, datt ech, wéi ech de Projet am Joer 2000 déposéiert hunn, eng Remarque derbäi geschriwwen hat am Projet, dass mer dat opgrond vun engem Devis sommaire gemaach hunn. Ech wollt dass de Projet op den Instanzewee géif goen an ech hu beim Dépôt vum Projet derbäi geschriwwen, dass en Devis détaillé misst gemaach ginn, dass een dat do also nëmmen als eng Indicatioun misst ugesinn. Deen Devis ass an deene Joren duerno verfeinert ginn. Et ass enger ganzer Rei vu Considératioune Rechnung gedroe ginn, déi an den Etüde waren. Dat huet notamment dozou bäigedroen, dass de Projet e gudde Strapp méi deier ginn ass, wéi en initial an enger ganz sommairer Vue déposéiert ginn ass.

Et ass allerdéngs och esou, dass mer eis hei an engem Domän beweege wou d'Technik all Dag weider évoluéiert, wou nei Méiglechkeete kommen, a wa mer da probéieren no deene leschten Donnéeë vun der Technologie déi Kläranlagen ze bauen, da muss ee mat enger Vergréisserung vum Coût rechnen.

Mir hunn zu Beggen eng riseg Kläranlag. D'Moderniséierung an d'Vergréisserung sti mat 45 Milliounen Euro am Budget. Beetebuerg: bal 35 Milliounen Euro, a Miersch: 18 Milliounen Euro. Da musse mer d'Bleesbréck fir bal 20 Milliounen Euro vergréisseren an iwwerhuelen. Mir musse Kollektere maachen tëschent Bouneweg an der Kläranlag Beggen fir net manner wéi 47 Milliounen Euro. Einfach fir dass ee mol eng Kéier weess, iwwer wat fir eng Montanten dass mer hei schwätzen.

D'Kläranlag zu Gréiwemaacher: Ech kommen herno nach kuerz dorobber, well och een heibanne gesot huet, et wär nach keng Kläranlag op der Musel. Dat huet awer largement eppes domadder ze dinn, dass déi lescht zéng bis 15 Joer ganz hefteg an deene concernéierte Gemengen doriwwer diskutéiert ginn ass, wou dann de Standort vun där Kläranlag géif kommen an dass déi successiv Regierungen, déi heiteg och, mat deene viregten, d'Musel net als déi alleréischt Prioritéit och ugesinn hunn, well se der Meenung waren, dass een op anere Plazen am Land méi prioritär am Kader vum Investissement an d'Kläranlage misst Prioritéite setzen. Last but not least wäerte mer och zu Pärel, zesumme mam Saarland, eng Kläranlag baue fir deen ieweschten Deel vun der Musel ofzesécheren.

Ech kann den Här Koepp och berouegen, et besteet schonn en nationale Plang, et besteet och e Plan pluriannuel, deen zurzäit bis zum Joer 2006 geet. Dee Plan pluriannuel ass awer largement tributaire vun der Vitesse mat där d'Gemengen an d'Syndikater d'Projeten areechen. Contrairement zu deem wat déi meescht Leit nämlech mengen, gëtt eng Kläranlag net opgrond vun enger staatlecher Initiativ, mä vun enger Gemengeninitiativ gebaut. Déi muss fir d'éischt kommen. Et geschitt och ganz oft esou, dass vun de Gemenge fir d'éischt emol en Avant-projet som-

maire kënnt, deen dann am Kader vun de Studie muss verfeinert an élaboréiert ginn.

An dann huet den Här Gira vollkomme Recht: Mir hunn exactement an deem Waasserwirtschaftsamt dräi Leit déi sech ëm déi dote Problematik bekëmmeren. Ech kann den Här Gira awer berouegen, well am Kader vum Numerus clausus fir d'Joer 2004 - ech war jo, Dir hutt dat de Moien um Radio héieren, deen Éischten, deen de Moien an der Beichtkummer war - kann ech em soen, dass mer fir d'Waasserwirtschaftsamt zéng Leit gefrot hunn am Numerus clausus an dass mer ee kruten. Mir kréien also am Joer 2004 d'Autorisatioun, am Kader vun der Gesamtpolitik, dass mer am Joer 2005 nach mat manner Personal wäerten am Waasserwirtschaftsamt schaffen, wéi mer 1999 geschafft hunn.

Dir kënnt lech jo nach drun erënneren, dass an deenen historesche Kompromisser, déi da musse gemaach gi wann een aus aacht Ministèren eng Verwaltung wëll maachen, dass een do eng ganz Rei Leit lénks a riets verléiert, déi dann an deenen alen Administratioune bleiwen, sou dass mer also am Joer 2005 nach ëmmer ënnert dem Niveau u Personal wäerte bleiwe wéi deem, dee mer 1999 haten. An dofir wëll ech meng ganz Bewonnerung ausschwätzen deene Leit, déi am Waasserwirtschaftsamt och eng ganz fantastesch Aarbecht maachen, mengen ech, déi an deene leschte véier Joer gewisen hunn, dass dat Waasserwirtschaftsamt eng gutt Initiativ war fir d'Leit beieneen ze kréien. Leider muss ech festhalen, do sinn ech mam Här Gira eens, dass dat heiten net schéngt eng Prioritéit vun de Prioritéiten ze sinn, wann et drëm geet d'Opstockung vum Personal virzehuelen, fir deenen Erausfuerderungen an der Politik, déi mer an deem heiten Domän hunn, kënnen entgéint ze kommen.

Mir waarden dann op där anerer Säit awer och op Projeten déi nach solle kommen. Ech wollt awer och soen, dem Equiliber halber, et kann een net behaapten, Dir hutt dat vläicht e bëssen exzessiv gemaach wéi Der gesot hutt: Dat ass nëmme well d'Waasserwirtschaftsamt ënnerbesat ass. Dat ass och ee vun de Phenomeener, mä ech mengen et gëtt och eng Rei vun anere Phenomeener um Niveau vun de Syndikater, vun de Gemengen, déi d'ailleurs mat deene selwechte Problemer konfrontéiert sinn.

Den Här Koepp huet de Prefinanzement duerch d'Gemenge kritiséiert. Ech muss dem Här Koepp dorobber äntwerten: Et ass nun einfach mol esou dass mer eng Kéier décidéiert hunn, dass d'Kläranlage vun de Gemenge gebaut ginn. Ech kann awer och soen, an ech mengen d'Buergermeeschteren, déi a leschter Zäit Kläranlage gebaut hunn, wëssen dat, dass d'Duerchschnëttszäit vun deem Moment u wou d'Avancë gefrot ginn bis zu deem Moment wou ausbezuelt gëtt am Waasserwirtschaftsamt tëschent 15 Deeg an engem Mount läit. Ech mengen net, dass op enger Plaz am Stat méi séier, natierlech no Prüfung, d'Avancen zréckbezuelt ginn un d'Gemenge wéi grad just an deem dote Beräich, wat domadder ze dinn huet, dass mer an deene leschte Joren de Kredit vum Waasserwirtschaftsfong ganz staark an d'Luucht gesat hunn, fir einfach méi e schnelle Remboursement ze maachen, well mer eis bewosst sinn, dass d'Gemengen do e ganz décke Prefinanzement musse maachen.

Abschliessend wëll ech soen, datt ech no eingehender Analys der Meenung sinn, dass mer, wat d'Kläranlagepolitik ubelaangt wéi och wat d'Waasserpolitik ubelaangt, eis am Kader vun där ominöser Diskussioun Etat-Communes wierklech d'Fro musse stellen, ob mer solle mat där Aart a Weis, wéi mer dat an deene leschte 15 Joer geregelt hunn, weiderfueren, oder ob mer eis net aner Weeër musse ginn an enger Kooperatioun tëschent Stat a Gemengen, fir d'Waasser- an d'Ofwaasserpolitik ze bedreiwen.

Ech kéint mer virstellen, dass een de SEBES - net als SEBES, mä d'Struktur vum SEBES vun enger Partnerschaft tëschent Stat a Gemenge 50%-50% - als Virbild kéint huelen, dass een, esouwuel wat d'Waasserpolitik - ech kann haut net dorobber agoen, mä och do hu mer ganz vill Erausfuerderungen an der Zukunft - wéi och wat d'Ofwaasserpolitik ubelaangt, dat zu enger nationaler Politik géing maachen an net zu enger lokaler, regionaler Politik. Mir gi forcéiert, am Kader vun enger Rei europäeschen Direktiven, eis Gedanken iwwert de Waasserpräis an iwwert d'Komponente vum Waasserpräis hei zu Lëtzebuerg ze maachen.

Dir hutt vläicht an der Zeitung gelies, dass virun e puer Wochen eng Versammlung vun der ALUSEAU war, wou déi zoustänneg Leit gesot hunn, dass de reelle Waasserpräis zu Lëtzebuerg, vun deem Moment u wou mer et aus der Natur huele bis zur Klärung inklusiv, zurzäit bei dräi Euro läit. Dovun ass een Euro fir d'Waasser an zwee Euro fir d'Ofwaasser. Mir kënnen dat jo mol vergläiche mat de Präisser, déi mer lénks a riets dofir zurzäit nach froen.

An ech wëll kloer an däitlech d'Fro an de Raum stellen, an ech hätt gären dass mer déi och am Kader vum Débat Etat-Communes mat diskutéieren, ob mer net déi Froen hei an eng Richtung ännere ginn,…

(Interruptions)

Neen, ech wëll net eng staatlech, mä ech hätt gären eng Kooperatioun tëschent Stat a Gemengen nom Stil vum SEBES, wou een eng national Planung kéint organiséieren a wou een och eng national koordinéiert Waasserpolitik um Niveau vum Drénkwaasser kéint esou organiséieren, dass een dat vläicht besser am Grëff hätt wéi een et haut am Grëff huet.

Ech wollt dat als Ureegung ginn, well ganz vill vun deene Bemängelungen a Kriticken, déi ech héieren hunn, eppes domadder ze dinn hunn, dass dee ganze Secteur esou strukturéiert ass wéi en haut strukturéiert ass. En ass strukturéiert nämlech a ganz vill eenzel Deeler, a mäi Souci wär et a meng Erausfuerderung wär et, an ech hoffen, dass mer doriwwer eng Kéier eng Eenegkeet fannen, dass mer aus där Politik hei eng gesamt national Politik kéinte maachen.

Ech soen lech merci.

M. le Président.- D'Diskussioun ass elo ofgeschloss a mir kommen zur Lecture vun den Artikele vum Projet de loi 4929 a stëmmen driwwer of.

Lecture du texte du projet de loi (par M. Jean Spautz)

D'Artikelen 1 an 2 si gelies an ugeholl.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

Déi dofir si stëmme mat Jo, déi dergéint si mat Neen, oder si enthale sech.

De Projet de loi ass eestëmmeg ugeholl mat 54 Jo-Stëmmen.

Ont voté oui : Mme Nancy Arendt (par M. Nico Loes), M. Lucien Clement, Mme Marie-Josée Frank (par M. Patrick Santer), MM. Marcel Glesener, Jean-Marie Halsdorf, Norbert Haupert (par M. Fred Sunnen), Nico Loes, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Mme Ferny Nicklaus-Faber, MM. Patrick Santer, Marcel Sauber, Marco Schank, Jean Spautz, Mme Nelly Stein, MM. Nicolas Strotz (par M. Marco Schank), Fred Sunnen, Lucien Weiler (par M. Paul-Henri Meyers) et Claude Wiseler;

Mme Simone Beissel, MM. Jeannot Belling (par Mme Simone Beissel), Xavier Bettel, Niki Bettendorf (par M. Marco Schroell), Emile Calmes, Gusty Graas, Claude Meisch, Mme Maggy Nagel (par M. Théo Stendebach), MM. Jean-Paul Rippinger, Marco Schroell et Théo Stendebach;

MM. Jean Asselborn, Alex Bodry, Mme Mady Delvaux-Stehres, M. Mars Di Bartolomeo (par M. Jean Asselborn), Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot (par M. Alex Bodry), Jean-Pierre Klein, Lucien Lux, Mme Lydia Mutsch, MM. Jos Scheuer (par M. Jean-Pierre Klein), Georges Wohlfart et Marc Zanussi;

MM. Jean Colombera, Gast Gibéryen (par M. Robert Mehlen), Fernand Greisen (par M. Jean-Pierre Koepp), Jacques-Yves Henckes (par M. Aly Jaerling), Aly Jaerling, Jean-Pierre Koepp et Robert Mehlen;

MM. François Bausch, Robert Garcia, Camille Gira, Jean Huss et Mme Renée Wagener (par M. François Bausch).

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou décidéiert.

Dir Dammen an Dir Hären, domadder wiere mer um Enn vun eiser Sitzung vun haut ukomm. Déi nächst Sitzung ass muer a fänkt um halwer dräi un.

D'Sitzung ass opgehuewen.

(Fin de la séance publique à 17.57 heures)

JEUDI, 10 JUILLET 2003 — 70E SÉANCE — Présidence: M. Jean Spautz, Président

Ordre du jour

1. 4836 - Projet de loi portant approbation de la Convention pour l'unification de certaines règles relatives au transport aérien international, faite à Montréal, le 28 mai 1999

   (Rapport de la Commission de l'Economie, de l'Energie, des Postes et des Transports - Discussion générale - Lecture du texte du projet de loi - Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel)

2. 4874 - Projet de loi portant approbation du Protocole, signé à Montréal, le 24 février 1988, pour la répression des actes illicites de violence dans les aéroports servant à l'aviation civile internationale, complémentaire à la Convention pour la répression d'actes illicites dirigés contre la sécurité de l'aviation civile, faite à Montréal, le 23 septembre 1971

   (Rapport de la Commission de l'Economie, de l'Energie, des Postes et des Transports - Discussion générale - Lecture du texte du projet de loi - Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel)

3. 4941 - Projet de loi sur le raccordement du Grand-Duché de Luxembourg au TGV Est-Européen

   (Rapport de la Commission de l'Economie, de l'Energie, des Postes et des Transports - Discussion générale - Lecture du texte du projet de loi - Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel)

4. 5018 - Projet de loi modifiant la loi modifiée du 20 mars 1970 portant réorganisation de l'administration de l'Enregistrement et des Domaines

   (Rapport de la Commission des Finances et du Budget - Discussion générale - Lecture du texte du projet de loi - Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel)

5. 5022 - Projet de loi portant approbation de la Convention entre le Grand-Duché de Luxembourg et la République de Trinité et Tobago tendant à éviter les doubles impositions et à prévenir la fraude fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune et à encourager le commerce international et l'investissement, signée à Luxembourg, le 7 mai 2001

   (Rapport de la Commission des Finances et du Budget - Discussion générale - Lecture du texte du projet de loi - Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel)

6. 5043 - Projet de loi relatif à l'augmentation du capital de la Banque Européenne d'Investissement

   (Rapport de la Commission des Finances et du Budget - Discussion générale - Lecture du texte du projet de loi - Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel)

Au banc du Gouvernement se trouvent: Mme Lydie Polfer, Vice-Premier Ministre; MM. Luc Frieden et Henri Grethen, Ministres; M. Eugène Berger, Secrétaire d'Etat.

(Début de la séance publique à 14.30 heures)

M. le Président.- D'Sëtzung ass op.

Huet d'Regierung der Chamber iergendwellech Matdeelung ze maachen?

(Négation)

Dat ass net de Fall.

Da komme mer elo gläich zur Diskussioun vum Projet de loi 4836, enger Konventioun iwwert den internationale Flugverkéier. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. Et hu sech schonn ageschriwwen: d'Madame Delvaux an den Här Greisen. D'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, déi honorabel Madame Agny Durdu.

1. 4836 - Projet de loi portant approbation de la Convention pour l'unification de certaines règles relatives au transport aérien international, faite à Montréal, le 28 mai 1999

Rapport de la Commission de l'Economie, de l'Energie, des Postes et des Transports

Mme Agny Durdu *(DP), rapportrice.*- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, bei dësem Projet de loi handelt et sech ëm d'Adoptioun vun der neier Konventioun vu Montreal. Et ass esou, dass am internationale Flugverkéier bis ewell och Konventioune present sinn, an zwar gëtt dee Regime normalerweis Régime de Varsovie genannt, wou zu Varsovie effektiv 1929 déi éischt Konventioun ausgeschafft ginn ass an deem Domän. Déi ass 1949 an eisem Land duerch d'Gesetz iwwerholl ginn an déi Konventioun ass dann an de Joren duerno méi wéi eng Kéier ëmgeännert ginn. Trotz allem bleift den Numm Régime de Varsovie bestoen.

Dat ass e Regime, deen eigentlech relativ zur Satisfaktioun vun alle Bedeelegten am internationale Flugverkéier a Kraaft war, mä nach konnt festgestallt ginn, datt en op bestëmmte Punkte sech einfach iwwerlieft huet, respektiv d'Besoine vum internationale Flugverkéier sech geännert hunn. Aus deem Grond ass am Siège vun der Organisation de l'Aviation civile internationale zu Montreal tëschent dem 10. an 28. Mee 1999 un enger neier Konventioun geschafft ginn an d'Resultat hu mer haut de Mëtteg hei virleien.

Déi nei Konventioun hält also e gudden Deel vun deenen ale Regele fest a verfeinert op anere Punkten. Wéi wäert dës Konventioun schaffen? Wie kann hei ënnerschreiwen? Ënnerschreiwe kënnen natierlech d'Staten. Ënnerschreiwe kënnen awer och deemno wéi regional Instanzen aus verschiddene Länner, wat zum Beispill fir federal organiséiert Staten net onwichteg ass, an et kënnen och international Organisatiounen ënnerschreiwen, an do ass zum